

**LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA**

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIO Y REDACCIO
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

L' ANY NOU TREU EL NAS

—¡Recristina, no está poch negre aixó!... ¡Creursau que de bona gana me 'n entornaría á casa?

Ja hi hem arribat

Content y esperansat, el modest esquellotaire s' enfila al punt més enlairat de la torratxa y, parodiant als moros carregats de fe quan són dalt dels minarets, mastega unes oracions al Sol pera que no li escatimi la *sombra* y, a crids, pregona als quatre vents la bona nova:

Gananing, Gananang! Gananing, Gananang!

La setmana entrant,
el dia 7 del proxim Janer

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

comensarà a sortir

Totalment reformada de tamany
Notablement augmentada en el text

y

Considerablement millorada
en l' il·lustració

LLETRA NOVA,

PAPER NOU,

MÉS DIBUIXOS,

MÉS ESCRITS.

El més popular dels periòdics humorístics escrits en llengua catalana.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

16 planes grans, plenes de treballs literaris y caricatures.

10 cèntims

En l' impossibilitat de donar, com voldriem, el sumari complert de aquesta **ESQUELLA** de Cap-d' any, inaugural de la nova època, ens limitarem a avensar a nostres estimats llegidors que, entre moltes acreditades firmes, hi trobaran les dels artistes R. Casas, A. Fabrés, O. Junyent,

M. Foix, Picarol, Apa, y les dels escriptors Rusiñol, Mestres, Alomar, Rahola, March, Xarau, etc. Un nombre, en fi, que no serà extraordinari *de preu*, però que ho serà intrínsecament, tant per la qualitat com per la quantitat.

D' aquí a divendres, ciutadans.

LA POESÍA DE NADAL

AQUESTS días, en que un any agonitza y un nou any está á punt de naixer, son días de festa familiar. La poesia de Nadal, melangiosa, perfuma las darrerías de l' anyada. Venen á ciutat els seus fills que allunyats ne viuhén, y s' aplegan las familias dispersas á l' entorn de la taula domèstica. El Nadal montanyench, de fret y de neu, té una poesia de soletat y de tristesa. El Nadal ciutadá porta, entre els records anyorívols, dolsas confiansas als que estiman la vida.

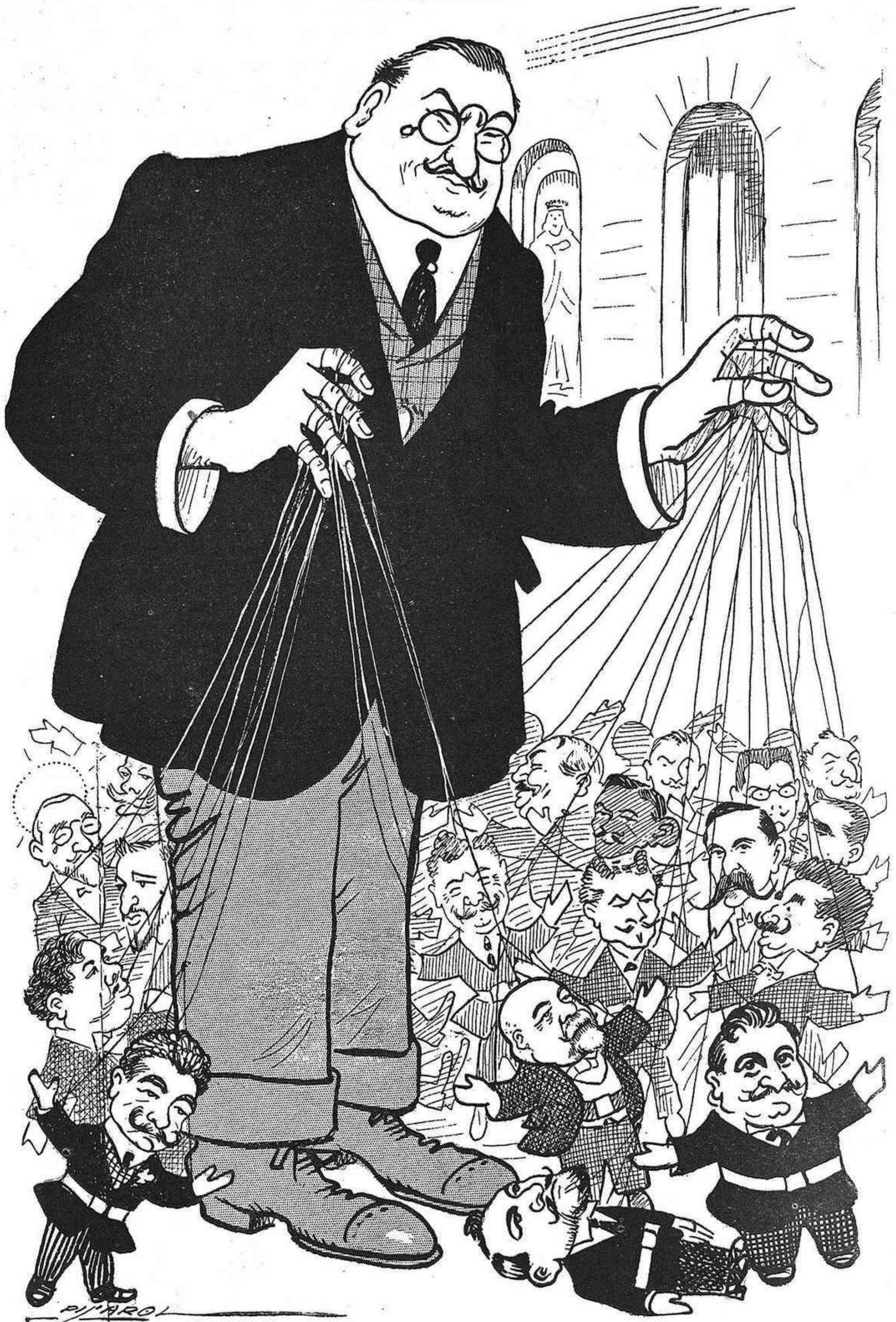
En Joan Maragall creu que la festa nadalenca desvetlla en nosaltres l' ànima de nen que portém á dintre. «¡Ay d' aquell—dñu—que en aquestas cosas no senti sempre en sí quelcom de nen! ¡Ay d' aquell pera qui la nit de Nadal hagi arribat á esser una nit com las demés, y no percebeixi l' aroma que aqueixa gran flor d' hivern desprén!...» Té, realment, un màgich poder enternidor la festa de Nadal. Homes que passen la vida sense pensar en la familia, ni en la llar, ni en el caliu que l' amor dona á l' ànima, al arribar la vetlla de Nadal s' adonen de que hi ha un buyt dins d' ells y senten en el seu cor un fret de glas.

Las estrellas de Nadal, brillants, duhen una serena pau á la ciutat. Una celistia de bondat baixa d' enlayre. Es la festa nadalenca com una parada en el camí de la vida, com una treva en las lluytas humanas. Els grans s' encomanen l' alegría dels infants, y 'ls llabis de tots somriuhen á las ilusions optimistas. Pensan els pares en els días passats de la seva infantesa y en els días futurs en que 'ls fills serán grans. Las recordansas y las esperansas volan per damunt de la taula de Nadal.

Els qui comprenen y gaudeixen la vetlla de Nadal, la passen reclosos en la seva casa, al costat dels seus. Els barcelonins la comprenen y la gaudeixen. En l' interior de cada casa se celebra l' ápat familiar. Y després del sopar extraordinari, de la consumació del sacrifici del gall rostit, de la llépola dolsor dels turróns, del dringar de las copas plenas de bon ví y de las alegras rialladas que brollan dels llavis dels petits, no se sent el desitg de sortir á l' ayre del carrer—¡tant fret!—pera assistir á la missa del gall que á mitja nit se celebra. Es millor quedarse en la tebior de la llar, en l' intimitat de l' aplech dels que están units per la vida y per la sang.

Hi ha altres pobles hont á la nit de Nadal surt la gent al carrer, fentse passar el fret ab la ardencia dels licors y ab la cridoria d' una gatzara boja. Aixó potser sigui pagá; pero destruheix tot l' encís de la

ENSAJANTSE

—No sé pas si tindrè prous dits pera fer ballar tots aquests ninots.

nit. Perque es destruir l' encís de Nadal el convertirlo en una grollera *verbena* d'hivern, ab visitas á las tabernas, ab veus d'escándol, ab cants rogallosos acompanyats pel só odiós dels acordeóns que tocan americanas...

Enguany no hi ha hagut blancor de neu en la nit de Nadal barcelonina. Sota la lluhissor de las estrellas, l' ayre era acaronador y suau. A l'endemá, en el día de la Nativitat, el sol, pare de la terra, refulgía, banyant tebiament d' or els carrers per hont la gentada 's movía en bellugadís formigueig. Y 'l veritable símbol pagá que la festa de Nadal enclou, apareixía majestuosament. Era 'l sol que renaixía, al santse en el firmament y omplintho tot d' una frisanza de feconditat.

Acontentemnos, amichs, ab la poesia de Nadal. Amaremnos de la pau, de la serenitat y de l' amor familiar que respira. No enfondím en el carácter cristiá de la festivitiat. ¿Cristianisme?... Com ha dit

en Pí y Margall, «ni sacerdots ni reys, ni pobles ni homes son ni remotament cristians.» El Crist es el més gran fracassat de l' historia. O de la llegenda, si voleu...

L' any de 1909 está en las acaballas. En el rellotje del temps no més li quedan uns quants grans de sorra. La terra, rodolant per l' espay, acaba de donar altre cop el tom.

Lector: si la teva cistella, durant l' any que está finant, s' ha anat omplint de las fruytas amargas de la desilusió, búydala bé, ara. Y tórnela á omplir, á l' entrar l' any nou, d' ilusions y d' esperansas.

WIFRET

LA QÜESTIÓ DE LA MUTUA DE FABRICANTS

—Miri, senyora, miri!... Me sembla que li han posada.

DESPEDIDA

Passava de llarch, ell, però 'l vareig coneixe.

—¡Ep!... ¿No sou l' Any vell, vos?

—Sí, però haureu de perdonarme: tinch el temps molt just y no puch entretenirme.

—¡Còm s' entén!.. ¿Es dir qu' heu estat dotze mesos fentnos la santíssima á tots y ara no podeu destorbarvos cinch minuts pera atendre á un ciudadá que us atura?—

Encare que de mala gana, l' Any va acostarse'm.

—¿Què voleu?

—¿Ahónt aneu tan depressa?

—A arreglar l' equipatge. Marxo demá á mitja nit y necessito tenirho tot á punt.

—¿Sabeu que us heu portat ben malament ab nosaltres?

—¿Jo?.. ¿Què us he fet?

—¡Y goseu preguntarho?.. Regireu l' historia dels anys calamitosos, y si 'n trobeu un que ho hagi sigut més que vos, me deixo tallar un dit.—

L' Any va mirarme ab ayre de llástima.

—Ben poch amor—va dirme—teníu als vostres dits, quan tan imprudentment us exposeu á perdre'ls.

—¡Paraulas, paraulas!..

—No; fets, fets!.. La meva gestió —analiseula ab calma—no ha sigut ni més bona ni més dolenta que la dels demés anys. Però 'ls homes sou així: el petit sufriment d' avuy us fa olvidar dels grans dolors que ahir us afligian. ¿De què us queixeu, veyám?

—Aneu comptant. ¿Recordeu el número de bombas que han esclatat durant el vostre mando?

—No; però recordo las dotzenas que han esclatat durant el mando dels meus antecessors.

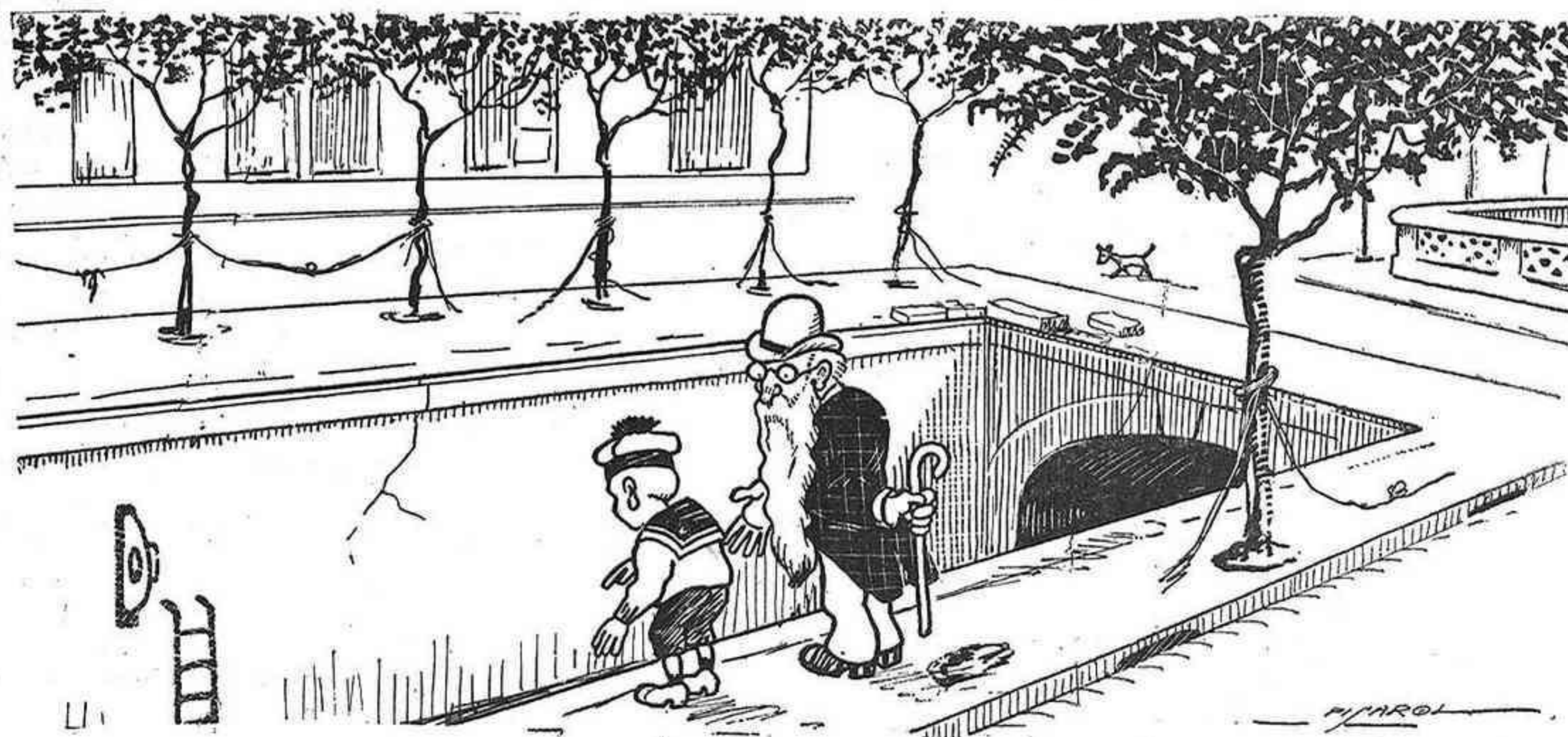
—¿Heu vist còm s' agravat la crisis que sofreix Barcelona?

—¿Y ja sabeu vos si mercès á la meva bondat aquesta crisis no ha alcanat las proporcions qu' en rigor li pertocavan?

—Heu autorisat inundacions espantosas...

—Però no tan espantosas com las del any passat.

L' ANY 2,000

—¿Veus, noy?... Quan jo era criatura, va haverhi una revolució y van tirar aquestas baranas á baix.

—Heu donat lloch á la crisis del cotó.

—Jo, no: la que hi ha donat lloch es la vostra *Uana*.

—Y al conflicte de la fusta.

—¿Per què no 'm doneu també la culpa del encariment del oli y de la malaltia de las ostras?

—¿Què!.. ¿Que voleu dir que efectivament el responsable de tot aixó no sou vos?

—No. L'Any fa com els monarcas constitucionals: reyna, pero no governa. La major part de las desgracias que li poseu en el séu compte son fillas exclussivament de la incapacitat, de la negligencia, de la dolenteria dels homes...

—Y de la guerra de Melilla ¿què me 'n diheu?

—Que deviau haverla evitada y que, ja que no vau saberho fer, després de tot, n' heu sortit bastant més barato de lo que podiau imaginarvos.

—En fi; passèm per damunt de tot aixó y aném al darrer acte de la vostra gerencia. ¿Té perdó de Déu lo que us heu atrevit á fer en l' assumpte de la rifa de Nadal?

—Què es lo que he fet?

—L' heu donada á América.

—¿Y què!.. ¿Voleu res mes just y equitatiu?.. Després que durant quatre sigles els espanyols han anat al Nou Món á fer fortuna, ¿què té de particular que un día el Nou Món hagi vingut á fer fortuna aquí?

—Camándulas, subterfugis... ¡Sou un mal Any!

—¡Desagrahit!... ¡Així 'm pagueu la meva carinyosa despedida, l' espléndit regalo que us he fet al anarme'n!...

—¿Regalo?... ¿Quín?..

—Aquests hermosos días de darrers de Desembre; aquesta senmana primaveral, may vista en el cor del hivern...

—¡Brava cosa!...

—¡Infelís!... ¿No sabeu, per ventura, que val més un día alegre, un día clar y de bon sol, que tots els milions de la terra?... ¡La bellesa del cel, la placidés del ayre, el goig de viure!... ¿Hi ha res més hermós que aixó?...—

Y entonant no sé quina cansó, impregnada d' infinita poesia, l' Any va deixarme ab la paraula á la boca y prosseguí el seu camí.

Ningú, sentintlo cantar tan dolsament, hauria dit qu' era el mateix Any de la senmana trágica...

A. MARCH

ELS REYS!...

A mon filllet Rafel Noël

¿Dius que un noyet te va dir
que 'l jorn dels Reys s' atansava,
y tu 't creus que t' enganyava
perque 'ls reys ja van venir?

Dels qu' han vingut y han marxat
no tens per qué preocuparte...
¡Prou que vindrán á buscarte
quan te toqui ser soldat!

Altres reys vindrán, fill meu,
gelosos, sols, del bé vostre;
reys que ab el goig en son rostre
besarán el rostre teu;

reys que t' ayman de tot cor
y ferte un home somnían;
reys qu' als seus nins no 'ls vendrían
ni pel més preuhat tresor;

reys que s' atansan, de nit,
fins al llitet 'hont reposas,
y 't deixan totas las cosas
qu' has demanat per escrit;

reys que van á treballá,
(aixís son destí 'ls ho mana),
tots sis jorns de la senmana
perque á tú no 't manqui 'l pa;

reys que, per tú, lo meu fill,
passan angoixas sens mida;
reys que darían sa vida
per salvarte d' un perill...

Aquestos son, y cap més,
els reys qu' han de preocuparte,
y no tens qu' amohinar-te
pels demés... ¿Ho tens entés?...

.....

El meu fill, tot amorós,
y ab son posadet de sabi,
va segellar el meu llabi
ab un petó xardorós.

MANEL NOEL

GLOSARI

31 DE DESEMBRE

A tu, oh gloriosíssim Sant Silvestre, el més humil i el més endarrerit de tots els sants del calendari, que per això't varen posar Silvestre i't van col·locar a la cua del any, endreço avui aquesta glosa insípida.

Tu ets el darrer dels sants, l'últim del escalafón, i com sia que'l darrer tanca la porta, i com sia que tu'ns la tanques pietosament la porta del any, d'aquest any fatídic, tràgic, roig, sagnant, etc., tancant-nos dintre tot el fato de decepcions i enganys i deixant-nos a nosaltres a fóra, mateix que desauciats, amb el farcell de noves il·lusions a l'espatlla, trasladant-nos d'any com aquell qui's muda de pis; com sia tot això, vagi avui un tendre recort pera tu.

Tu ets l'arxiver de penes i alegries; tu ets el tenedor de llibres encarregat del nostre balans anual; tu ets el caixer qui'ns mostra a la fi dels dotze mesos, l'arqueig del nostre cor. Si en els nostres comptes hi ha superàvit de felicitat, no tenim prou paraules per alabar-te ni prou mà dreta per beneir-te. Si, per contra, hi ha dèficit, no'ns queda prou temps pera retirar-te l'amistat.

AL LICEU

(A PROPÓSIT DELS CALORÍFERS)

—El metge m'ha recomenat que sués, y per suar, no ho duptis, en lloch com aquí.

Oh, Sant Silvestre gloriosíssim, el més endarrerit i el més humil de tots els sants del calendari... Si creus, enguany, haver complert dignament la teva missió, després del balans, firma i retira-t. Penja al armari del Temps el teu «Mayor—1909» amb el propòsit ferm de no treure'l mai més del prestatge ni d'enrecordar-te'n pera res.

Nosaltres també la sabém la nostra missió. La nostra missió fóra, ara, com a fidels devots, com a fervents devots teus, dedicar-te aquí uns goigs en ta llaor; però aquest any no és any de goigs, sinó de penes, i les penes veritables no poden dir-se cantant ni en vers...

En comptes de goigs, contenta-t, doncs, amb aquet piropo:

—Adéu, Silvestrel... Ets el sant més simpatic del any, perque ets l'últim.

XARAU

LLIBRES

PRIMER LIBRO DE CIENCIA Y DE DIBUJO.—L' eminent catedràtic de l' Universitat de Barcelona, don Eduard Fontseré, acaba de prestar un inmillorable servey á l' educació infantil ab la publicació del llibre que tenim á la vista. L'obra, qu'es de las que entran pels ulls, degut á l' art ab que ha sigut presentada, vé á ser un complement de las tant celebradas *Lecciones de cosas* que s' usan ab éxit en l' ensenyansa primaria, segóns la pedagogía moderna. El present llibre el forman uns encertats rudiments de tota mena de coneixements útils en la vida que l' autor fa anar acompanyats de senzills models pera que 'ls infants puguin ab facilitat copiarlos á la pissarra ó al paper, manera de que 'ls quedi remarcats l' objecte á la memoria y sistema pera ferlos aficionar al dibuix. La explicació de las lliçons es fácil y la presentació de la obreta molt suggestiva.

ELS HIPÓCRITES y ELS CONTES DEN PERRAULT.—Heus' aquí els dos darrers títols que acaba de publicar l' acreditada *Biblioteca Popular* de «L'Avenç». El primer correspón á una comedia en quatre actes del gran autor satíric anglés Henry Arthur Jones, estrenada no fa molts temps al *Principal* ab extraordinari aplauso, que 's degué, bona part, á l' excelent traducció del senyors Maristany y Vilaregut. El segon llibre, *Els Contes d'en Perrault*, consta de deu quèntos, admirablement trasplantats pel distingit literat en Ramón Miquel y Planas. Ja els coneixíam en altra edició y avuy no 'ns toca sinó confirmar el nostre favorable judici y recomanarlos á xichs y grans.

ALTRAS PUBLICACIONS:

Del editor S. Bonavía havém rebut darrerament quatre obras teatrals:

Un manresá del any vuyt.—Drama en tres actes, de'n Ferrer y Codina (Tercera edició—publica-

DESPRÉS DEL SORTEIG

LOTERIA N.º 6

PIAROL

—¿Que busca si hi ha el seu número?... ¿Per qué no mira la llista d' allá, qu' es més fácil que l' hi trobi?

da en la Biblioteca «L' Escena Catalana».—*En Jaumet y la Riteta*. Diálech infantívol, de J. M.ª Codolosa.—*A ca'n Taps*. Caricatura en un acte de Joseph Asmarats,—y *Tot pel nás de una nineta*. Diálech de balcó á balcó d' en Codolosa. Totas ellas de fácil representació.

Escrúpulos.—Comedia en un acte de Octavi Mirbeau, de atrevidísim assumpte y molt ben arranjada á l' esca-nella castellana per en Carles Costa.

Breus nocions de Llengua Catalana.—El senyor Sans y Rossell, autor d'aquest compendi, ha aportat al estudi de la llengua catalana un grapat de atinadas observacions que 'ls aficionats á la filología haurán d' agrahirli y que facilitarà al vulgus la comprensió de la nostra sintáxis y la nostra ortografía, donchs tot aixó hi está en aquest petit libre exposat clara y senzillament.

La obra de César Lombroso.—Conferencia d' Extensió Universitaria donada pel doctor Valentí y Vivó en la Cátedra de Medicina legal y Toxicología.

L' Eclipse de Sol ó El senyor de l' ullera.—Es un aixerit monólech, en un acte, original de don J. Martrus.

La Muñeca.—Un altre monólech del mateix autor. Aquest es en castellá y en vers y fou estrenat ab éxit l' any 904.

Tarraco.—Revista de Ciencias, Art y Literatura que ha comensat á publicarse á Tarragona. Li retorném la salutació.

Bordados, Caligrafía y Adorno.—Album-revista ilustrada que 's publica á Barcelona y té aplicació á las Arts Gráficas y á las Industrias Artísticas.

SEPT SCIENCIES

CARA Y CREU

Sobre del fondo blau de l' horitzó,
pissarra del pintor de l' infinit,
el Gran Artista hi trassa ab el seu dit
geroglífichs de sombra y de claró.

Si hi busca, el cor alegre, solució,
l' obté sense esforsarse tot seguit;
y lo mateix li passa al afligit,
tenint els dos igual penetració.

Pro, allá hont un hi ovira encantament
y palaus de primpcesas encantadas
á la llum escarlata del ponent;

l' altre, quan més ho mira, més vegadas,
núvols hi veu tan sols que 's van movent,
segons y com apretan las ventadas...

E. VILARET

PRINCIPAL.—De l' ignoscentada encare no 'n sabem res.

S' està ensajant *Juventut de Príncep*, quina *reprisse* ha de tenir lloch un dia d' aquests.

En estudi: *Educació de príncep*.

En imaginació: *El Redemptor*, de 'n Rusiñol.

LICEU.—Durant las festas s' han representat *Tosca*, *Rigoletto* y *Lohengrin*, distingintshi en la primera la senyora Santarelli y el Sr. Blanchart; en *Rigoletto*, el gran Battistini; y en la darrera, la Gagliardi, la Guerrini, en Palet y en Rossato. El mestre Beidler ha sigut molt felicitat per haver dirigit admirablement aquesta partitura y havénnosla donada íntegra, innovació que si alguns critican per l' excessiva llargada que aixís té l' obra, altres, en cambi, agraeixen ab tota l' ànima, donchs els ha dat ocasió d' escoltar preciosos fragments que no coneixían.

—La despedida de 'n Battistini ab *Ernani*, una contínua ovació.

ROMEA.—*La Cort de Lluís XIV*, es un drama històric que interessa, com interessa una gazetilla en la secció de *Succesos* de un diari. L' obra està bé de quadros plàstichs y, presentada ab el luxe que la presenta l' Empresa del Teatre Catalá, mereix la pena de veure's, encare que no valgui la de péndresho en serio y molt menos d' emocionarshi.

Decorat y vestuari són espléndits, representant un gros sacrifici que cal agrahir á la casa, per més que sia llástima no haverlo dedicat á altra obra de més empenta,... á *La Butifarra de la Llibertat*, per exemple.

Els artistes, plens de bona voluntat, y molt ben dirigits per l' Enrich Giménez, qui, en el paper de *Griffard*, va detallar bastant y bé, encare que recordant sovint al *Sherlock*.

—Dimars passat, ignoscentada de tamany natural, ab estrenas y reproduccions: *La Ratera*, *La butifarra*, *Atraccions*, *La mà del home*, *Comedia de comedias*. En el número pròxim donarém compte d' aquesta funció *apoteósica*.

TÍVOLI.—Continúa representantse el *Flirt-Pensión*; y últimament s' ha estrenat *La manzana de oro*, un' altra obra que no té res de particular y que serveix sols pera lluhiment de formas femeninas, las quals abundan bastant al *Tivoli*.

—Una nova interessant: Se 'ns dñu que molt aviat, á mitjos de janer, en Soler y en Jordá estrenarán un' altra revista, per la qual, s' están pintant ja decoracions.

ELDORADO.—Per ignoscentada va estrenarse la sar sуетa *El amigo noble ó Peripecias por el amor en un tejado*, donantse, además, alguns números de *varietés* sensorials. No sabem á hora d' ara com devía anar de *risa* tot alló.

NOVETATS.—Ha sigut molt aplaudit el senyor Estrada, transformista americá, que ha debutat aquí darrement. Es un número veritablement original y que donará entradas.

Segueixen las representacions de comedietas senzillas, alternant ab cinematógraf y atraccions.

GRANVIA.—La companyia Salvat acaba d' estrenar tres obras: *El último dueño*, que no resultá gran cosa per la manca de verosimilitat; *La Bohemia*, d' en Mürger, que va ser xiulada per una pila de rahóns; y *La señorita se aburre*, d' en Benavente, que, á pesar de ser bastant mal interpretada, va agradar per l' hermosura del diálech y per la consistencia de la falla.

APOLO.—*La domadora de fieras* es un drama en sis actes y ab todas las *campanillas*. Conté un grapat d' esce-

nas emocionants y está bastant ben escrit. Las damas y el Sr. Parreño s' hi lluhiren de debó. El decorat també va agradar.

SORIANO.—Entre las atraccions que actualment s' hi fan aplaudir, cal senyalar ab pedra blanca la *troupe* «Zareski», els *Singers*, las *Sisters Paniteskus* y el *Tomy and Garten*.

SALA IMPERI.—Caballers, alló del *Tiberi* no va ser res. Una astracanada sense solta; quatre xistos funeraris, una pirueta desgraciada y... *pare usted de contar*.

L. L. L.

DESPARIATS

Jo t' hauría estimat, tal com s' estima
ab l' ardor dels vint anys;
jo t' hauría adorat com á una verge
lliure 'l cor de rezels y desenganys.

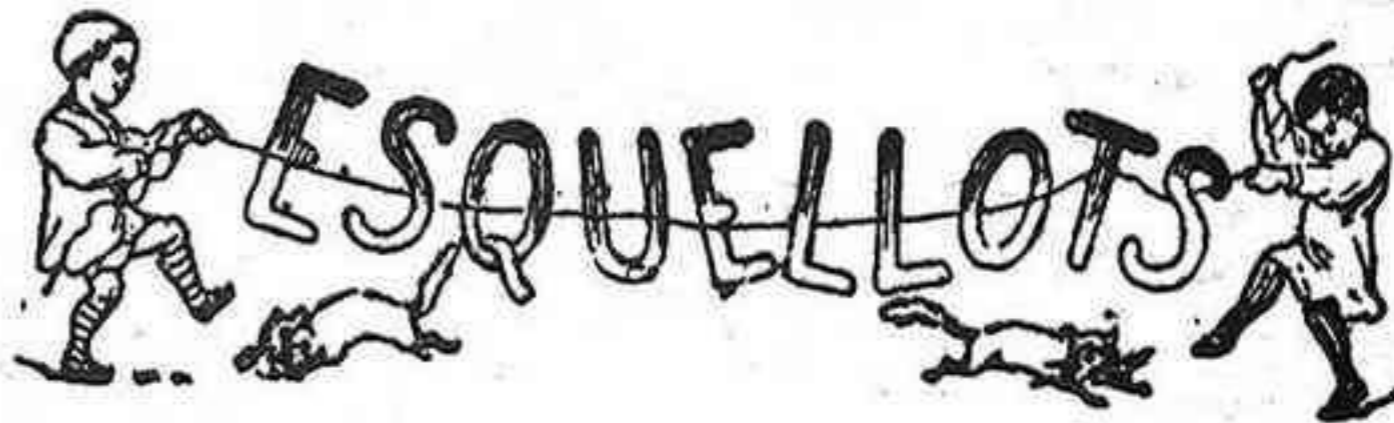
Jo t' hauría fet reyna, y á tas plantas,
adorant-te sumís,
jo t' hauría entregat ma vida entera
sòls per ferte en la terra un Paradís.

Jo t' hauría fet mare, y quan voltada
d' angelets tots grassons,
ensenyantlos d' aimarse els uns als altres
cubrirías sas galdas de petóns;

jo t' hauría ensenyat que aquí en la terra
es molt bell d' habitar,
quan s' ajuntan dos cors que bé 's comprenen
y han après un y altre d' estimar.

Pero tu no has volgut que 'ls meus ensomnis
fossin ditxas reals,
y ara estém condemnats á vida xorca,
sens podè assolí 'l goig d' altres mortals.

LL. B. Y BOU

Aquest any, els pobres que cada Nadal rebían de las nostras mans els *bonos* que l' Arcalde, fós del partit que fós, tenía l' amabilitat d' enviarnos y que, com es natural, ens han vingut á veure, han hagut d' entornarse'n tristos y sense *bonos*. El senyor Layret, interrompent la costum que tots els arcaldes havían respectat, ha eliminat á LA ESQUELLA de la llista del intermediaris entre la caritat del Municipi y 'ls desgraciats que, en festas com las pasadas, troban en ella, si no un remey, un petit lenitíu á las sevas miserias.

¿Per qué ho haurá fet aixó el senyor Layret? ¡Vagin á saberho!

Nosaltres ens limitém á apuntar el fet; fet que sincerament lamentém, tant pels pobres, injustament olvidats, com pel Arcalde, qu' en aquesta ocasió ha demostrat ser bastant més pobre qu' ells.

¡Com van perdentse 'ls vells prestigis!

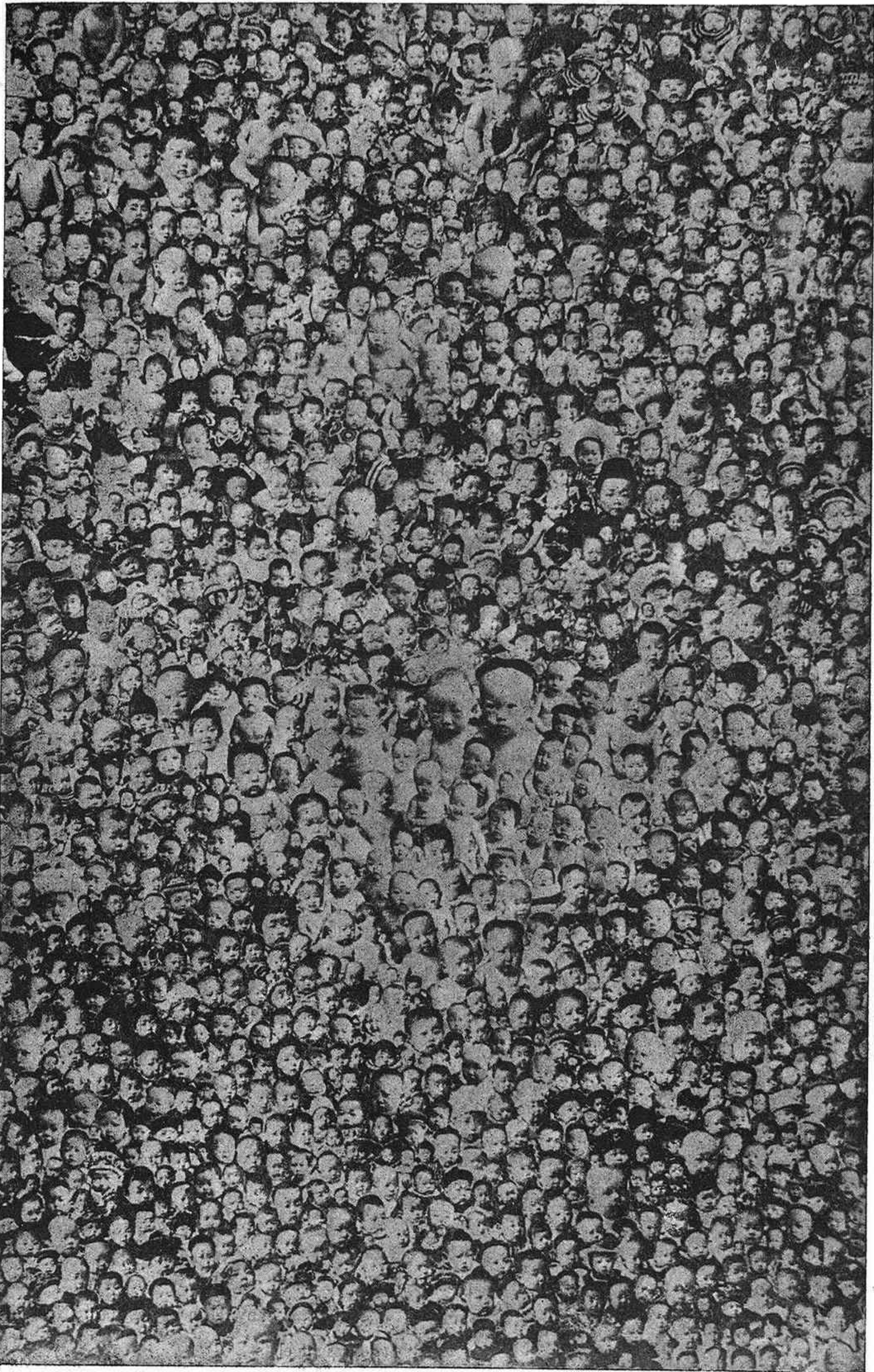
La tercera y la quarta de la rifa de Nadal han anat á caure á Tarragona, ¡á Tarragona!...

Pero ¿qué fan á Reus?... ¿No se 'n donan vergonya de haverse deixar humiliar d' aquesta manera per la capital de la provincia?

Ja cal qu' en el sorteig de demá procurin els simpátichs reusenchs treure 'n alguna de las grossas, porque si no, labur gloriosa anomenada!

Alló de «Reus, París y Londres» quedarà bastant atro pellat.

¡ENCARE 'N QUEDAN!

Els Ignocents

Y no hi haurá, potser, més remey que dir: «Londres, París... y Tarragona.»

Apoyantse en no sabém quinas rahóns, ells llogadors de cotxes de luxu se negan á satisfacer l' impost municipal que ja fa dos anys se 'ls va senyalar... y qu' encare may han pagat.

Sigui ó no sigui justa l' actitud dels llogadors, cal que l' Ajuntament hi vagi en compte en posarse en pugna ab aquest gremi.

Perque, si la cosa s' emboliqués y 'ls tals cotxeros, resols á resistir, determinessin declararse en *huelga*, ¿còm se las compondría l' Ajuntament, ell que no sab anar en lloch si no hi va solemnement repapat en las carreteres del ilustre Casany?

Tacte, senyors concejals, molt tacte!... No resultí que per una lleugeresa vagi á impossibilitarse alguna inauguració, ó recepció de terrenos, ó excursió al Tibidabo ó qualsevol cerimonia de aquestas que indispensablement requereixen cotxe.

En Vives Pastor es un xicot de casa bona que l' ha pegada pel costat de las trascendencias y tot ho fa trascendental. Devegadas, fins escriu desde Alemania perque la trascendencia vessi.

L' últim article que li hem vist, anava dedicat «á l' Eugeni d' Ors y á don Joseph Falp y Plana.»

Aixó sol, vegin si ho es de trascendental. Déu á l' Ors y al *senyor Falp*, no va fer més que criarlos, y en Vives, trascendentalment, ha conseguit ajuntarlos. Llástima que no hi afegís á n' en Viura per Esperit Sant, que alashoras sí que l' obra hauría estat trascendentalíssima: la santíssima trinitat de la literatura catalana hauría conseguit la seva consagració.

Un barber de la Ronda de Sant Pere tenia dos décims de la rifa de Nadal, que repartía en fraccions als seus parroquians.

Aquesta feyna li devía agradar al bon barber, y, engrescat de satisfacció, va anar fent apuntacions y quan van haverse sortejat els premis, va veure que n' havia tocat un an el número que ell tenia y alashoras va adonar-se de que havia anat fent, anat fent, y havia repartit més apuntacions de las que pertocavan.

El bon barber, davant el cas excepcionalment desgraciat de treure la rifa, ha fugit de Barcelona.

Després d' aquesta rifada, si un día un barber que no sigui prou de confiança ens parla de participacions en bitllets de la lotería, será qüestió de respondre:

—*Demá m' afaitarás.*—Y tancar la butxaca ab pany y clau.

El Congrés de Primera ensenyansa va comensar ab soroll.

Entre blanchs y negres va promoure's un aldarull y á l' últim van guanyar els negres, perque va armarse, vul-

L' ANY VELL PLEGA

—Senyors: Presento la dimissió ab carácter irrevocable... y ahí queda eso.

gues que no, *la de Dios es Cristo*, principi ben católich, apostólich y romá.

Entre 'ls actes que després han realisat els congressistas, y ben recent encare l' escàndol donat, deya un diari que havían fet una visita d' atenció á l' Ajuntament.

—D' atenció?

—Sí, senyor, sí!

—Donchs cregui que devía ser curiós, tractantse de congressistas tant exaltats. De quina manera devían violentarse!

Jacquiard, Vienny; els nens del día... ¿No n' han sentit parlar?

¡Pobres angelets!

Son duas criaturas, dos simpátichs xicotets de 16 y 14 anys que, á jutjar pel retrato que d' ells hem vist, en sa vida han trencat cap plat ni cap olla.

Feyan de baylets en una masía del poble de Jully, prop de Chatillon-sur-Seine (Fransa). Un día cosas de criatu-

ras! varen engrescarse, no se sab ben bé perquè, y, provehit cada hú d' un revólver y un punyal, las emprenen ab tota la gent de la casa y ¡pim pam, zis zás! matan al amo, á la mestressa, á dos altres mossos y á la criada. Total: cinch personas á can Taps, en menos de mitj 'hora.

A pesar de que, com se veu, la cosa no passa de ser una criaturada, la justicia—¡justicia cruel!—els ha agafat y ara d'fu que 'ls hi vol fer no se qué.

¿S'ha vist atropello més gros!

Es d' esperar, ab tot, que apoyantse en las doctrinas de 'n Lombroso ó en qualsevol altra teoria pel istil, no faltarán sabis filántrops que s' emprenguin la defensa d'aquest parell d'angelets que, avans, potses, de saber de fumar; ja saben matar á las personas de cinch en cinch.

Serfa una viva llástima que, en els albors de la existencia y per falta d' apoyo, tan interessants exemplars de la fauna del sigle XX fossin víctimas de la maldat dels homes.

¿No 'ls sembla?

Diuen que en Torrendell, convensut de que aixó de *La Veu* y la Lliga se 'n va, per moments, en orris, está escribint un drama revolucionari del cayent d' *Els dos esperits*.

L' insistencia ab que corre aquest rumor ha fet arrufar el nas de 'n Prat de la Riba. En Prat sab com es en Torrendell y coneix per propia experiencia lo senzill que, segons per qui, es cambiar d' opinions. Més en un cas

LA LLUFA!

—No, maco, no me la posis. Massa varen posármela l' altre dimecres ab la ditxosa rifa de Nadal, que 'm costa nou milions y mitj de pessetas.

com el de l' ex-anarquista mallorquí, que essent capellá va penjar els hàbits solament per la preocupació de que la seva cara de carrabiner desdeya al cap-d' amunt d' una sotana.

En Prat té por de que en Torrendell en el seu drama presenti plásticament els misteris de la Lliga, y li doni un qué sentir.

Si nosaltres tinguessim prou autoritat, aconsellaríam á n' en Prat que no 's capfiqui.

El drama de 'n Torrendell, si s' acaba, no s' estrenará. Barcelona, com *La Veu* diu, no está per més fets vandálichs.

A la barbería de la *Casa del Pueblo* han posat els serveys á 15 cèntims.

La qüestió es donar facilitats á la gent á fi de que 's deixi pendre 'l pel.

Perque un cop l' han pres, á la *Casa del Pueblo*, no 'l tornan á ningú.

Per xó ho fan á preus baratets.

El senyor Calvet parla per teléfono.

—Digui...

—.....
—Perfectament.

—.....
—Perfectament.

—.....
—Perfectament. Res més?

—.....
—Gracias. M' alegro molt de veurel.

Tením en porta un nou conflicte: el de la fusta. Maliciós hi ha que fa notar que s' ha presentat totjust elegit en Marial.

Ditxosos taulons!... Bé 'ls retreuran prou!

La gróssa de Nadal ha anat á caure al Banch Alemany Transatlántich.

Es lo que la bona senyora, amor dels amors de tants mils de pobres diables, devía dirse: «Ahont puch anar que em tractin tant bé y ab tant cuydado com á un Banch? Allá que saben el valor que té una de las infinitéssimas parts del meu cos, me rebrán ab els brassos més oberts que enloch... Al Banch s' ha dit!» Es fama que va esclatar en una rialla, va sentirse música de duros, una llum d' or

LA VIUDA ALEGRE

LA CLEO DE MÉRODE (al rebre la primera noticia):
—¡Ha mort el meu pobre Leopold!... ¡Tra-la-ra-lá!...

va aclarirli el camí y va posarse en bon lloch perque sortís del bombo al moment precis.

Diuen que al Banch Alemany Transatlàntich, encara que no ab demostracions d'entusiasme, li han fet una bona rebuda.

Diu *La Publicidad*:

«Los directores de las Compañías de tranvías de esta capital han sido llamados por el gobernador civil para llamarles la atención sobre los repetidos atropellos tranviarios.»

Molt ben fet. Seguint aquest camí, esperem que ara'l Governador civil llamarà al senyor Corominas pera llamarle l'atenció sobre ls repetits atropells gramaticals que fan els seus redactors, no menos censurables que ls de las companyías tranviarias.

El Progreso segueix publicant articles d'en Joseph Aladern, aquell notable filòlech-impressor que trobant esquifida Barcelona pera que podessin lluhir ab esplendor els seus mèrits, va traslladar-se á Reus ab desitj d'estar aprop de París ó Londres. La qüestió es comensar!

Ab l'Aladern ha fet una brillant adquisició *El Progreso*. Els articles sobre filologia y empleo de la c trencada plourán que será un gust y el diari d'en Lerroux tindrà original pera una pila de díes. ¡No'n passarán poch fins á haver publicat tot lo que al *Poble* y á *La Veu*, durant uns anys, havían tirat al cove!

Entre casats:

—Tu hi creus ab aixó dels somnis?

—Sí, que hi crech.

—Veyam, donchs... ¿Qué significa per un casat somniar qu' es solter?

—Significa una gran desilusió al moment de despertar-se.

NOTAS DE CASA

Ens han enviat:

La Perruquería Portabella, dos «vales» utilisables pera 'ls diversos serveys que la Casa presta al públich.

Els **Srs. Yglesias y Bartomeus**, una capsa d'ous-sorpresas pera la quitxalla, mostra dels que acaban de posar á la venda y que, segons sembla, han sigut molt ben rebuts per l'«opinió infantil.»

∴ L'antiga **Casa Aurigemma** ens participa que pera 'ls dissabtes 15 y 22 de Janer prepara en el Gran Teatro Español dos balls de máscaras, ab batallas de flors, bibelots, bolas de neu y «confetti» y en els quals hi haurá concursos, ab premis, de bellesa, de mantons de Manila y de trajos originals.

∴ Almanachs rebuts:

Casa Job (paper de fumar).—Un bonich cap de dona á varias tintas, ab bloch de fulla diaria.

Fábrica de Ciments Butzems y Fradera.—Artística composició d'en Riquer, ab calendari de fulla mensual.

Ch. Lorilleux y C.^a (fábrica de tintas pera imprenta).—Hermosa reproducció en colors d'un quadro del sigle XVII, ab almanach de fulla mensual.

La Académica (imprenta de Serra germans y Russell).—Un paisatge de 'n Rusiñol, pulcrament reproduhit per la tricómia, ab calendari de fulla mensual en paper secant. Ademés, un petit almanach de butxaca, bellament presentat.

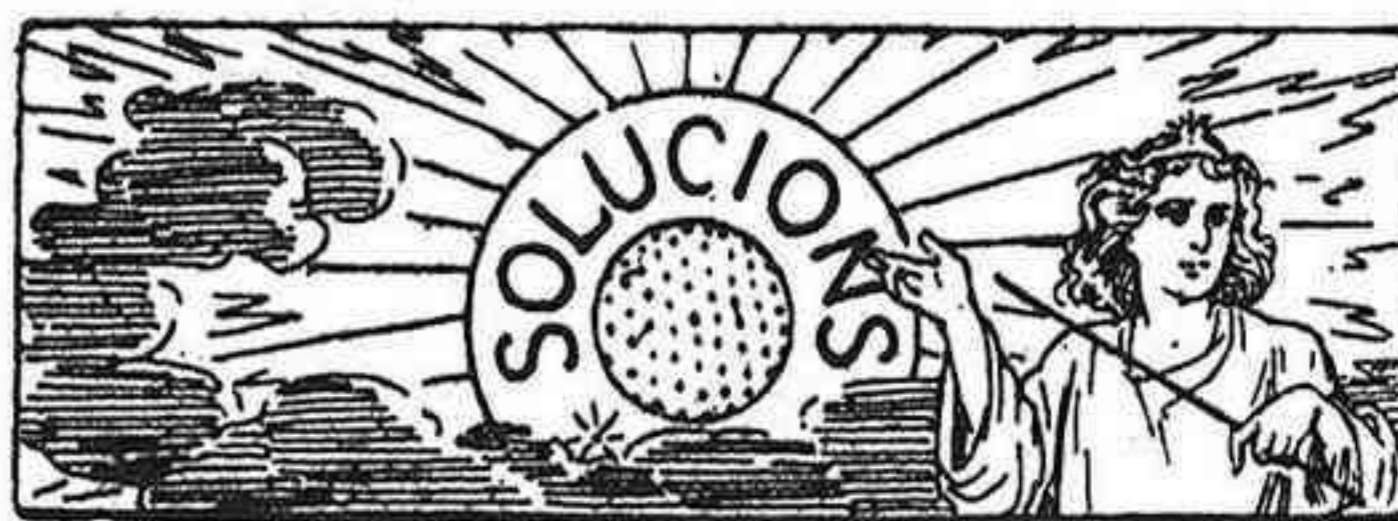
Enofosforina Serra.—Un cromo, ab bloch de fulla diaria.

Encuadernació y Relleus de Basa y Pagés.—Un magnífich relleu en colors, ab almanach de fulla mensual.

Diario del Comercio.—Un tomet, ple de datos molt interessants, relatius al Comerç y á la Industria.

Joseph Sabadell (imprenta y llibres ratllats).—Un bonich relleu, ab almanach de fulla mensual.

A tots, las més expressivas gracias.

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 1613

- 1.ª QUADRAT.—
O C A S
C O C O
A C A S
S O S A
- 2.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Decdlitro.*
- 3.ª TARJETA.—*Aucells de pas-La mare.*
- 4.ª GEROGLÍFICH.—*Si miras al sol te fa mal á la vista.*

XARADAS

I

Desde que la Pepa Pella
festeja ab l' hereu Ricart,
no hi ha cap *prima-dos-quart*
que presumeixi més qu' ella.
Ademés d' alguna cinta,
porta guants, anells als dits,
y té cinch ó sis vestits,
tots comprats á *prima quinta*.
Al costat del seu xicot
hu-dos-tres per tot arreu;
y si pagués lo que deu,
luy, encare molt més *tot!*

F. DE U.

II

Dos-tercera, lloch de Suissa,
tres-primera, es aliment,
Prima-terça, nom de dona
y *total*, establiment.

RAMÓN VALLS

ANAGRAMA

En Quirse, qu' es texidó,
y la *Total*, sa germana,
en dos telers á la plana,
traballan á ca 'n Sedó.

Sempre 's baralla ab tothom,
perque sol anar *total*,
quan la *tot* li segueix mal
vol *total* al majordom.

MACO

MUDANSA

La dona de 'n *Total*
té un *tot* fenomenal.

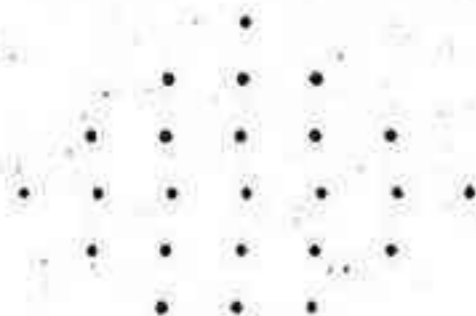
A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

LA NOVA REGIDORADA

—Guayta, Xanxes; ese es de los nuevos. ¡Qué magre está, eh?
 —Déjalo anar!... Verás tú, al mes de frecuentar la casa, como se pone gordo.

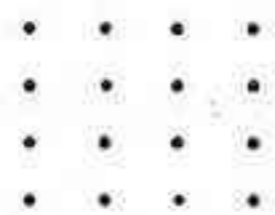
ROMBO

Substituhir els punts per lletres, de manera que llegidas horisontal y verticalment donguin el següent resultat: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Signe aritmètic; 3.ª: Estat; 4.ª: Nom de dòna; 5.ª: id; 6.ª: Parentfú; 7.ª: Vocal.

PEP SERRADELL

QUADRAT

Vertical y horisontalment, expressar en la 1.ª ratlla: Nom de dòna; 2.ª: Tenor; 3.ª: Carrer de Barcelona y 4.ª: Metall.

GIUPSIULL

CONVERSA

—Veyám, Tonet, si veurás al teu noy, en Guillém, y li aplicarás un bon correctíu.
 —¿Que te n' ha fet alguna?
 —Ha tirat una pedra á la meva noya.
 —¿A quína? A la Mercé?
 —Nó; ja t' ho he dit.

PEP CISTELLÉ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Ofici d' home.
- 4 5 3 4 5 6 5.—En el Parch.
- 1 2 8 2 8 5.—Arbre fruyter.
- 4 5 3 1 2.—Carrer de Barcelona.
- 8 7 6 5.—Poble catalá.
- 4 5 1.—Part del cos.
- 4 5.—Animal.
- 1.—Consonant.

PEPITO RAMIS

TARJETA

Formar ab aquestas lletres, degudament combinadas, el nom de una tragedia y el cognom de son autor.

V: BORRÁS Y BAIGES

GEROGLIFICH

MA
VLON

MÚSCLUS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ANY NOU ◇◇ Llibres propis pera regalo ◇◇

De tots preus y tamanys

Tapas pera enquadernar

La Esquilla de la Torratxa

del any 1909

Tapas solas. Ptas. 2'50

Tapas y enquadernació » 3'50

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA pera 1910

Un elegant tomo, **UNA** pesseta

ALMANACH de

La Campana de Gracia

pera 1910

Un tomo *trágich*, ple de text y dibuixos *trágichs* y alguns d' ells fins *vandálchs*.

Tota una senmana trágica per

DOS ralets

Bazar de la Unión

Calle de la Unión, 3.—Barcelona

Efectos de escritorio, Impresiones comerciales, Tarjetas de visita

OBJETOS PROPIOS PARA AÑO NUEVO

SURTIDO COMPLETO DE TARJETAS POSTALES

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútno ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

A LA ESQUELLA

—Si es servida; aquí té 'l trajo nou. Celebraría que li caygués bé y que agradés forsa á tots els seus coneguts.